

Diakoniarbeideren idag og imorgen

Generalsekr. Grasmos foredrag på landsmøtet i Trondheim

Vi kan ikke begynne gjennomgåelsen av vårt emne uten først å ha forsøkt en definisjon på hva en diakoniarbeider er.

Definisjon: En diakoniarbeider er en kristen kvinne eller mann ansatt i en diakonal funksjon i menigheten som yrke — innviet til stillingen av vår kirke gjennom menigheten eller en frivillig kristelig organisasjon/institusjon — og med kvalifikasjoner og skikket utdanninge fortrinnsvis fra en av våre diakoniinstitusjoner.

Med dette forsøk på en definisjon har vi understreket vesentlige ting om diakoniarbeideren:

Stillingen er markert som et ledd i kirkens arbeid og som kirken selv understreker hører kirkens liv til. — Det er her nødvendig å peke på at det er vigslingen til stillingen som er den egentlige kirkelige status for en diakoniarbeider. Han står da i menigheten ikke bare som privat person, men som representant for den side ved evangeliet som markerer menighetens oppgave og ansvar for diakonien. (*En tenker her på en innvielse som er knyttet til stillingen som diakoniarbeideren går inn i*). For diakoniarbeideren selv betyr vår definisjon en understreking av at han står i en kirkelig sammenheng. Jo klarere han orienterer seg i og går inn i denne sammenhengen, desto mer er han i pakt med sin kristelige og menighetsmessige basis.

Det som er sagt om innvielsen, betyr ikke at en til diakoniarbeidere bare regner slike som er direkte knyttet til en menighetsstilling. Hvor diakoniarbeideren er innsatt ved kirkelig innvielse på f. eks. sykehus, i åndssvake-omsorgen, på pleiehjem, i alkoholistanstalt osv., der er han rett diakoniarbeider. — På den annen side betyr da dette at også slike diakoniarbeidere til enhver tid skal se seg selv som en del av menighetens samlede diakonale funksjon og søke

sin forankring kristelig og diakonalt i den lokale menighet.

Når det er innvielsen som kvalifiserer til diakoniarbeider i kirkelig forstand (som naturligvis også forutsetter faglig utdanninge), sier det seg selv at kristne kvinner og menn med annen sosial fagutdanninge som f. eks. kuratorutdanninge og fra forskjellige utdannelsesinstitusjoner kan stå som diakoniarbeidere innen menighetene. — Regulært regner en med at diakoniinstitusjonene fortsatt vil være våre viktigste utdannelsesentra for diakoniarbeidere i Den norske kirke.

For helhetens skyld tar vi også med at stillingen som diakoniarbeider innen kirken heller ikke er bundet av landegrensene. Vi har heldigvis mange eksempler på at Den norske kirke har sendt diakoniarbeidere fra alle diakoniinstitusjoner til misjonsmarken.

1. Diakoniarbeideren i dag.

En statistisk oversikt over antall diakoniarbeidere fordelt på direkte menighetsarbeid, institusjoner drevet av menighet eller kristelige organisasjoner og på stat, kommune eller privat sosial institusjon fører oss med en gang inn i problemene.

Pr. 1. oktober 1966 var det i alt 1465 diakoner og sykepleiere fra våre diakoniinstitusjoner i arbeid av forskjellig art. Bare 227 er ansatt i direkte menighetsarbeid (derav 78 diakoner i diakonklokkerstillinger) mens 453 er ansatt i institusjoner drevet av menighet eller kristelig organisasjon. Ansatt i stat og kommune eller privat sosial institusjon har vi 721. 68 står i andre oppgaver for tiden, spesielt i militærtjeneste og i videreutdanninge. De 75 som er ansatt på misjonsmarken, er tatt med i tallet under ansettelse i institusjoner drevet av menighet eller kristelig organisasjon. (*Over til s. 14.*)

(Forts. fra s. 7.)

Det må uten videre kunne sies at tallet 227 diakoniarbeidere ansatt i direkte menighetsarbeid er avskrekende lite når vi vet at vi har 1300 menigheter innen Den norske kirke.

Problemet aksentueres sterkt ved det faktum at våre diakoninstitusjoner ikke på noe vis makter å etterkomme de mange henvendelser om hjelp til ansattelse av diakoniarbeidere i menighetene. *Bare en liten del av de som uteksamineres fra diakoninstitusjonene, går inn i menighetsarbeid.*

En liknende oversikt over diakoniarbeidere innen Den finske kirke pr. 31.12.1964 viser en helt annen og bedre fordeling av diakoniarbeiderne innen de samme arbeidsfeltene:

610 ansatt i direkte menighetsarbeid — 292 ansatt i institusjoner drevet av menighet eller kristelig organisasjon — 562 ansatt i stat, kommune eller privat sosial institusjon — 62 i andre oppgaver. Den finske kirke har i dag 1549 aktive diakoniarbeidere.

Det er tydelig at det har lyktes for Den finske kirke å skaffe diakoniarbeidere (hovedsakelig diakonisser) til de fleste av sine 600 menigheter. Grunne til dette er sikkert den at Den finske kirke i sin kirkelov § 11 har knesatt det prinsipp at hver menighet skal ha en diakoniarbeider. Hovedpunktet i paragrafen lyder: «Hver menighet skal øve kristelig barmhjertighets-virkosomhet og anta i sin tjeneste dertil skikkede personer.» Utrykket barmhjertighets-virkosomhet ble i 1963 byttet ut med ordet «diakoniarbeide».

Kirken satte også makt bak sine ord idet det måtte søkes om tillatelse til å avvike fra prinsippet. På anmodning av menigheten kan domkapitlet der omstendighetene måtte kreve det, for høyst 5 år om gangen frita menigheten fra påbudet om å ansette diakoniarbeider.

For å vende tilbake til vår egen situasjon: Det er tydelig at det er en stor svikt i tilgangen på diakoniarbeidere til direkte menighetsarbeid. Dernest er kapasiteten for utdannelse

av diakoniarbeidere ved våre institusjoner altfor liten ettersom det søker langt flere enn det kan tas opp.

Sett fra kristent synspunkt sier det seg selv at det er av den største betydning at antall diakoniarbeidere kan økes betydelig både innefor og utenfor menighetens ramme.

Til inspirasjon i denne forbindelse tar vi med en sammenlikning med diakoniinnsatsen Vest-Tyskland. Pr. juni 1966 står 42 600 diakoniarbeidere i aktivt arbeid innen menighetene og i institusjoner drevet av menighet eller kristelig organisasjon. Fordelt på innbyggerantallet i landet på 58 600 000 gir dette 1 diakonarbeider i menighetssammenheng pr. 1 375,6 innbyggere. Den samme sammenlikning med forholdene i Norge gir 1 diakoniarbeider i direkte menighets-sammenheng pr. 5294 innbyggere. Den Vest-tyske lutherske kirke har altså på en langt bedre måte enn Den norske kirke klart å rekruttere diakoniarbeidere til sin stadig voksende diakonale innsats.

Det er all grunn til å se meget alvorlig på den store mangel på diakoniarbeidere både i og utenfor menighetene. — Dette understrekes også i diakoninstitusjonene selv. Vi tar her med en uttalelse i Diakonissehusets årsberetning for 1963 som er minst like aktuell i dag.

I forbindelse med omtalen av at Diakoniråd for Den norske kirke den gang hadde bestått i ca. 3 år sies det: «Vi må se den ting i øynene at den nye situasjon vil stille oss overfor nye store oppgaver og kan hende også medføre endringer i Diakonissehusets fremtidige struktur. Er vi beredt til det? — Den mest aktuelle og vel også den største oppgaven knytter seg til utdannelsen av menighetsarbeidere. Det er jo klart at det målbevisste arbeid som gjøres fra kirkens side for å aktivisere menighetene til diakonal innsats, vil slå ut i et stadig voksende behov for diakoniarbeidere. Allerede nå merker diakoninstitusjonene en større pågang fra menighetene etter hjelp, og den vil komme til å øke i årene fremover. Samtidig er situasjonen for diakoninstitusjonene den at vi kan hende

aldri har vært slik ute av stand til å hjelpe menighetene som nettopp nå. Vi har ikke søstre å sende dem. *Situasjonen er bent frem alarmerende for menighetsdiakonien!*» — Og vi siterer videre:

«Hva kan og må gjøres for at ikke kirkens diakoniinitiativ skal kveles allerede i fødselen? Svaret er etter min mening at kirken og diakoninstitusjonene i fellesskap må finne frem til et nytt opplegg for utdannelsen av menighetsarbeidere. Hittil har utdannelsen av diakonisser og menighets søstre vesentlig vært basert på full sykepleieutdanning. Denne utdanning kvalifiserer fortrinnsvis for arbeid på sykehus og i helssektoren. Som forholdene er i dagens velferdsamfunn, får ikke søstrene i samme grad som før nyttiggjort seg den utdanning de har i menighetsarbeidet, samtidig som de kjenner på at menighetsarbeide stiller krav som de ikke har den nødvendige utdanning til å kunne imøtekomme. Dette er årsaken til at stadig færre søstre går inn i menighetstjenesten.

Det er nødvendig å finne nye veier å gå når det gjelder den fremtidige utdanning av menighetsarbeidere.»

Grunner til manglende rekruttering av diakoniarbeidere.

Det er all grunn til for kirken og Diakoniråd med diakoninstitusjoner å spørre seg selv hva som er grunnen til den skjeve utviklingen vi har skissert.

Det er allerede nevnt en grunn: De diakoniarbeidere som skal inn i direkte menighetsarbeid, har ikke fått en utdanning som kan dekke den innsats de går til i menigheten.

Men det er flere grunner: De norske diakoners broderforbund har lenge hevdet at manglende rekruttering skyldes manglende kirkelig status for diakoniarbeiderne i menighetene. Stillingen vil ikke bli bedret før det etableres faste og selvstendige stillinger på det diakonale området innen menighetene. Diakonene står her i en særstilling som følge av sin 5-årige utdanning.

En ser Diakonforbundets henvenning som en klar og nødvendig un-

derstreking av at diakonien må få en langt sterkere og mere positiv plass enn nå i menighetens liv og bevissthet.

Det er for øvrig ennvidere all grunn til også å understreke skjevheten ved de nåværende forholdene med manglende avansementsmuligheter og manglende lønnsoppykk. Det siste gjelder ikke minst for menighetssøstrene.

En vil imidlertid hevde at den egentlige grunn til manglende rekruttering til diakoniarbeideryrket ligger i den svake diakonibevissthet innen menighetene. Menighetene har altfor lett for å betrakte diakonien som en sak blant saker istedetfor som menighetens livs- og vereforn og som en frukt av Ordets forkynnelsen og Guds kjærlighets liv i menigheten og den enkelte kristne.

Hvor menigheten har glemt å hjelpe, der har den ingen grobunn for fremvekst av nye hjelpere. Ingen menighet kan vente at unge vil melde seg til diakonitjeneste som yrke, der de ikke har sett menigheten utøve tjeneste i praksis og er blitt inspirert av dette.

Som følge av det svake diakonisy-net i menighetene, kjenner menigheten heller ikke tilstrekkelig sitt ansvar og omsorg for diakoniarbeideren og representant for evangeliets kall til tjeneste.

Diakoniarbeiderens utdanningsmuligheter.

Gjennom en lang rekke år har diakoninstitusjonene stått for en god og grundig sykepleieutdanning, samtidig som Diakonhjemmet i de senere år har utvidet sykepleieutdannelsen med en mere omfattende innføring i sosiale fag.

Utover dette foreligger det få muligheter for annen og eventuell supplerende utdanning for diakoniarbeidere innen kirken. — Med sikte på å vekke større interesse for direkte arbeid i menigheten gjennomførte Diakonissehuset i Bergen et 3 måneders videregående kurs for sykepleiere. Dette er senere ikke blitt fulgt opp.

Fra Diakonirådets side har det i den senere tid vært arbeidet med

sikte på en begynnende kursvirksomhet: For hjelpepleiere med et tilleggskurs på 4 måneder — for aldershjemsstyrere med sikte på bedre kvalifisering.

Generelt sett har hovedutdannelsen kvalifisert til innsats i menighet og og institusjoner med tyngdepunkt i sykepleien. Diakonhjemmet har gjennom sin utdanning kvalifisert for innsats innenfor forskjellige grener av sosialsektoren bl. a. i åndssvake-, epileptiker- og alkoholistsorgen.

Som nevnt tidligere konstateres det fra diakoniinstitusjonshold at en nå står overfor andre oppgaver, spesielt innen menighetene som krever et noe annet utdannelsesopplegg.

Diakoniarbeideren og den sosiale samfunnsutvikling.

Med alt det som ovenfor har vært anført, står kirkens diakoni og diakoniarbeidere midt i en sosial samfunnsutvikling som hurtig skifter.

Det er ikke tvil om at vi står overfor en utvikling som i tiden framover vil kreve enda større innsats på helse- og pleiesektoren enn noen gang før. Det er nok å vise til at forlenget levealder og sterkt voksende antall eldre vil kreve langt flere sykepleiere. — Når det gjelder sykehus og andre helseinstitusjoner, er disse i stadig vekst og det ser faktisk ikke ut som en på noe vis klarer å holde tritt med antall plasser i samsvar med behovet.

Overalt inne sosialsektoren i samfunnet ropes det etter mere personell og mere kvalifisert arbeidskraft.

Fra diakonikretser i Vest-Tyskland anføres det at omtrent halvdelen av befolkningen mer og mindre er henvist til former for hjelp, pleie, oppdragelse og omsorg. Det sier seg selv at så store oppgaver på de resterende 50 % av befolkningen vil stille de største krav til innsatsen på sosialfronten i årene som kommer.

II. Diakoniarbeideren i morgen.

Stillet overfor de mange store og små problemer som er antydnet under omtalen av diakoniarbeideren i dag, kunne det nå være fristende boksta-

velig talt å snu «bladet» og trekke opp linjene for en ønskesituasjon for diakoniarbeideren i morgen.

Det er imidlertid en annen og bedre vei å gå, der vi med basis i dagens situasjon nøkternt spør oss selv på hvilke betingelser det er mulig å gå inn i en helt ny og bedre diakoniarbeidersituasjon med tanke på morgendagens innsats.

La oss vurdere betingelsene.

1. Er kirke og menighet villig til å stille sin diakoni inn i en samfunnmessig sammenheng?

Skal vi overlate til samfunnet i akselererende tempo å bygge ut hele sin sosialomsorg uten innsats og samarbeid fra kirke og menighet?

Fra samfunnets side er det åpnet vei for en ny og bedre samarbeidsinnsats mellom stat, kommune og frivillige organisasjoner i Lov om sosial omsorg av 1965. Det står nå opp til oss om vi er villig til å gå inn og ta vår del av oppgavene og ansvaret som bærere av nestekjærlighetens evangelium.

For å ane noe av den størrelsesorden i oppgavene som vi står overfor, er det nok å minne om den voldsomme sosiale ekspansjon som statsbudsjettene viser. I 1949—50 ble det anvendt kr. 370 714 490.- til sosiale formål mens budsjettet for 1965 lå på kr. 1 262 590 000.- hvilket svarer til nærmere en firedobling av innsatsen på 15 år. Hertil kommer så nye hundreder av millioner som satses fra kommunenes side.

Vi er inne i en sosial utbygging som ikke synes å kjenne noen grenser. — Dette skal ikke overvelde, men inspirere oss til samarbeid og ny og utvidet innsats.

Vi er ikke satt til å gjøre alt, men som kirke må vi gå inn i den sosiale innsats fordi sosialpolitikken angår de samme mennesker som kirken skal tjene med Guds ord og Guds kjærlighet.

Som kirken er skapt til å stå med vilje og misjonerende innsats rettet mot verden, skal også kirkens diakoni alltid ha et misjonerende sikte.

Skal vi være en sann kirke i samfunn og folk, må vi være med å

trekke opp linjer også på det diakonale felt, forme syn, ta opp oppgaver og være samfunnets våkne samvittighet for et rett menneskesyn og rette hjelpeformer.

Kirkens diakoni skal rett og slett være et uttrykk for den guddommelige kjærlighets inkarnasjon i verden og for verden — for menneskene og fremfor alt for dem som til enhver tid har det vanskeligst og mest trenger hjelp.

Med tanke på diakoniarbeideren i morgen er det all grunn til å ta sikte på en bredere innsats på diakonifeltet, der vi i samarbeid med det offentlige stadig leter etter nye økonomiske muligheter til å sette nye tiltak ut i livet.

Innsatsen bør i første rekke skje innen diakoniens 6 store saksområder: Barn og ungdom — ekteskap og familie — syke og handicappede — gamle og ensomme — tilpasningsvanskelige, straffede, hjemløse, ikke integrerbare — de lidende og forfulgte broderkirker og «den fjerne nestes» død.

At meget enda kan gjøres er bl. a. våre lutherske søsterkirker i Amerika med tysk, dansk og norsk bakgrunn et levende bevis på. For å holde oppe og utvide et vidt spekter av diakonale tjenester, satset disse lutherske kirkene 770 millioner kroner i 1964 — innenfor et medlemstall på 8 680 000 døpte medlemmer.

Diakonien innen Den Vest-tyske kirke har enda sterkere tatt imot utfordringen fra samfunnet. I dag står bare i Vest-Tyskland 125 000 medarbeidere i den diakonale sektor, derav 42 000 diakonisser og diakoner. Overskriften over den store diakonikongressen som ble holdt i Vest-Berlin i slutten av september i år er i så måte illustrerende: Utfordring og svar. — Og programmet over spesielle samlinger under kongressen for de forskjellige sosiale og diakonale forbund og organer innen kirken er som en oversikt over de fleste store sektorer av samfunnets sosialpolitikk: Arbeid blant fanger, spørsmål om ungdomskriminalitet, de hjemløse, vanskeligstilte barn, familierådgivning, helseomsorg, evangeliske

skoler for sosialarbeid, jernbanemisjon, midnattsmisjon, arbeid blant tilpasningsvanskelige, pleieanstalter, sykehus, arbeid for blinde, barnehagelærerinner, arbeid blant alkoholikere osv.

Vi lar utfordringen gå videre fra Den tyske til Den norske kirke. Hva blir vårt svar — hva vil vi gjøre for innsats med nye skarer av diakoniarbeidere i årene som kommer innen vårt samfunn?

2. Er vi villig til å bygge ut diakonale utdannelsesmuligheter for å dyktiggjøre diakoniarbeideren for innsats i morgen?

På den ene side blir det her spørsmål om en eventuell nyvurdering av den foreliggende diakoniutdanning — på den annen side å reise nye muligheter for videreutdanning av forskjellige slag.

Som nevnt tidligere har det vært pekt på fra diakonistitusjonshold at den utdanning diakonisser og menighetssøstre i dag får, vesentlig har vært basert på full sykepleieutdanning. Denne utdanning kvalifiserer fortrinnsvis for arbeid på sykehus og i helsesektoren.

I likhet med hva en ser i Finland er det også her i Norge nå slik at diakoniarbeideren ikke alltid får utnyttet sin sykepleieutdanning i menighetsarbeidet. — Samtidig har kommunene etter vedtak fra Stortinget satt meget inn på en utbygging av hjemmesykepleien, som overalt vil overta en menighetssøsters funksjoner der menighetene ikke selv makter å stille søstre til rådighet.

En må regne med at det i tiden som kommer vil bli atskillig spørsmål om kuratorinnsats, lettere pleie som kan ordnes av hjelpepleiere, utvidet behov for hjemmehjelp, husmorvikarvirksomhet osv.

Når diakoniarbeideren skal stå i en klar menighetssammenheng, er det også innlysende at utdanningen må gi en tidsmessig og nødvendig menighetsinnføring. — Kanskje kan Den finske kirke har gi en pekepinn: Ved de 5 diakonisseanstaltene får elevene i tillegg til 2½ års sykepleie-

utdannelse 1 års innføring i menighetsoppgaver.

Et annet interessant trekk innen Den finske kirke er at 2 menighetsinstitutter driver en 3-årig utdannelse, der orientering i dagens sosialomsorg og dens metoder har stor plass.

Det var kanskje også en ide at den menighetsmessige del av utdannelsen kunne foregå andre steder enn ved selve diakoniinstitusjonene — simpelthen for å flytte elevene over i et typisk menighetsmiljø den siste tiden før de skal ut på «feltet».

Utviklingen i tiden synes for øvrig tydelig å vise et økende behov for enkel og differensiert rådgivning i familiesammenheng. Det tenkes her ikke bare på regulær familierådgivning med den faglige kompetanse som der kreves, men også på en generell rådgivning med kanskje et enkelt pedagogisk tilsnitt. — Så spesialisert som vårt samfunn etter hvert blir med fagkrefter på alle holde, synes det ikke sjelden nødvendig å finne fram til enkel rådgivningsvirksomhet som kan avklare en hel del spørsmål av mere alminnelig art før en eventuelt må søke utvidet faglig assistanse.

I det hele tatt er det naturlig at kirken og Diakonirådet nå tar imot den utrakte hånd fra diakoniinstitusjonene til å sette seg sammen for å drøfte utdannelsen av diakoniarbeidere for i morgen.

Men Diakoniråd for Den norske kirke må sammen med diakoniinstitusjonene også stille seg andre spørsmål: Vil det ikke være behov for en videregående utdannelse, for videre spesialisering og for kvalifisering til avansementsopprykk? Og et annet spørsmål: Er ikke tiden nå inne til en planmessig utbygging av en allsidig kursvirksomhet som forsøker å imøtekomme de mange behov som finnes innen forskjellige sektorer på sosialfronten?

For å antyde utdannelsesspekteret i hele sin bredde følger en del eksempler fra diakoniutdannelsen i Tyskland:

Av alle sosialpedagogiske utdan-

nellesorganer i Vest-Tyskland har kirken:

- 33 % av alle høyere fagskoler for sosialt arbeid
- 24 % av alle skoler for utdannelse av barnehagelærere
- 15 % av alle seminar for kvinnelige ungdomsledere
- 60 % av alle skoler for husmorvikarier.
- 24 % av alle sykepleieskoler
- 18 % av alle skoler for barnesykepleie
- 14 % av alle diettskoler
- 16 % av alle private husholdningsskoler.

Det gamle Kaiserswerth har også planmessig gått inn for videregående utdannelse og har bl. a. en 4-årig høyere fagskole for sosial pedagogikk der det tas opp både menn og kvinner. Her tas det særlig sikte på avdelings- og gruppeopdragere i forskjellige oppgaveområder for ungdomshjelp — overfor småbarn — barn i skolealder — unge voksne osv. — Og hva skal en si til ideen om et *diakonakademi* som en sentral for en videreutdannelse? Dette akademiet forutsetter en serie videregående kurser: Kurser for ledende diakoniarbeidere over 4 uker — omskoleringskurs for eldre diakoniarbeidere på 6—8 uker — kurs for yngre diakoniarbeidere over 10 dager — informasjons- og innføringskurs om bestående diakoniarbeid og orientering om det nye som kommer — 5 dager.

Den enkleste form for videregående kurs og opplæring kan uten store vanskeligheter skje ved alle diakonale institusjoner også i Norge — nemlig ved planmessige og vel gjennomtenkte personalmøter etter nærmere bestemte utviklingsmønstre.

De opplegg som allerede foreligger for videregående kurs for hjelpepleiere og aldershjemsstyrere ved Diakonirådet i samarbeid med diakoniinstitusjonene, kan sikkert danne den første basis for en videre utbygging på dette feltet.

Utdannelsessektoren innen diakonien må altså etter det som ovenfor er nevnt, ikke bare innskrenke seg til en videregående utdannelse for fullt kvalifiserte yrkesdiakoniarbei-

dere, men også ta sikte på et bredt spekter av kurs til belivelse og inspirasjon for diakonisektoren som helhet.

Det skulle i denne forbindelse være nok bare å minne om hvor viktig det er at f. eks. alle former for betjening ved aldershjem får en løpende informasjon og innføring i forståelsen for de eldres problemer og personalets holdninger overfor de eldre for å skape den best mulige trivselsatmosfære.

Bare ved en gjennomført og differensiert utdanningsoppbygging for morgendagens diakoniarbeidere har vi muligheter for både å holde på våre gode medarbeidere og å dyktiggjøre disse bedre for sitt ansvarsfulle arbeid.

De kurser vi legger opp til må heller *aldri glemme at diakonien er en åndelig tjeneste*, der diakoniarbeiderne stadig trenger ny åndelig inspirasjon til en rett åndelig tjeneste. Hvor dette siktepunktet blir klarest mulig presisert og den enkelte får best mulig hjelp, der blir også motiveringen og kraften til å gå videre størst.

Vi lever i utdannelsessamfunnet og kirkens diakoni må følge med om den ikke skal bli akterutseilt i tiden som kommer. — Med kjærlighetens evangelium som bakgrunn skal vi også være oss bevisst at også når det gjelder utdannelsessektoren, er bare det beste godt nok for vår neste som trenger oss.

3. *Er vi som menighet villig til å ta konsekvensen av at diakonien er et gudommelig oppdrag til menigheten?*

Det kan ikke sies for ofte at dersom menigheten er villig til å stå under Ordets dominans, så vil Guds levende ord og Guds Hellige Ånd alltid måtte drive til tjeneste. — En krike som lever i Ordets forkynnelse, må dermed også leve i diakoni som en frukt av Ordet og troen. Her er det ikke spørsmål om interesse eller hobby, men om et liv under nåden, der nåden skaper tjenesten og er diakoniens autoritet. I vår diakoni er vi intet annet enn nådens arbeidere.

Dette kan ikke bety annet enn at

hele menighetens liv gjennomsyres av diakoni i alle sine arbeidsformer.

Likeså vel som vi har en ordnet prestetjeneste i menigheten, må vi derfor også få en ordnet diakonitjeneste. Presten og diakoniarbeideren representerer her hele menighetens liv med henholdsvis forkynnelse og gudstjenestelig liv på den ene side og diakoni på den annen side.

Dette kan synes fremmed for mange i dag, men det er tanker og liv som menigheten igjen må leve seg inn i om den skal kunne leve opp til Guds eget ord.

I praksis vil dette da si at menigheten på den ene side må gi diakoniarbeideren den plass han må ha som representant for Guds ord om diakonien som nådens tjeneste — på den annen side må diakoniarbeideren leve opp til denne tjeneste under Ordets dominans både på det åndelige og diakonale område.

Med dette som bakgrunn synes følgende linjer å utkrystallisere seg:

a. Hver menighet må ha en diakoniarbeider i selvstendig stilling og med et klart avgrenset diakonalt arbeidsområde.

Det er ikke tvil om at Den finske kirke ved å gi dette som et direktiv til alle sine menigheter har gitt diakoniarbeideren på hvert sted en status og en plass i menighetens bevissthet som sterkt har bidratt til å forme den rette forståelse for diakoniens plass i menigheten.

b. Skal diakoniarbeideren leve opp til denne stillingen, er det en forutsetning at han/hun har fått en menighetsmessig innføring i sin utdanning som gjør at arbeideren kjenner seg konform med hele menighetens liv og naturlig finner sin plass der med diakonien.

c. Menigheten må sette alt inn på en planmessig rekruttering av diakoniarbeidere fra menighetens ungdomsarbeid. Det faller i denne forbindelse naturlig å minne om at diakonene i oldkirken også hadde utpregede undervisningsoppgaver, først og fremst i hele opplæringen av de som skulle føres frem til dåp.

Skal diakoniarbeideren kunne være med å belive forståelsen for diakonien

i menigheten, må dette først og fremst skje gjennom en planmessig og nær kontakt med søndagsskole- og ungdomsarbeid. Bare på denne måten skapes det et reelt oppmarsjrområde for diakonien blant de unge.

Her må diakoniarbeideren få den best mulige støtte både fra menigheten og eventuelt fra diakoniutvalg i bespedømmet og Diakonirådet sentralt med sikte på et best mulig opplegg til opplæring til diakoni. — Det er også mulig at egnede pedagogiske krefter i menigheten er diakoniarbeideren spesielt behjelpelig med dette.

d. Fordi diakoniarbeiderens tjeneste først og sist også er en *åndelig* tjeneste, må han også få sin plass innenfor menighetens gudstjenesteliv. Han må være å finne ved gudstjenesten, eventuelt være behjelpelig i forbindelse med nattverden, holde andakter spesielt i diakonale sammenhenger alt etter personlig utrustning osv.

e. Nettopp på grunn av tjenestens viktighet for hele menighetens liv er det naturlig at diakoniarbeideren innbys til menighetsrådets møter og ellers til de faste samvær som presten innkaller til for de nærmeste funksjonærer innen menigheten.

f. For å sikre en best mulig integrering av diakonien innen menighetens liv vil det også være nødvendig å overveie en videre utbygging av diakoniarbeiderstillinger i hvert bispedømme i likhet med ordningen innen Den finske kirke.

Ikke minst består diakoniarbeiderens oppgave i å minne menigheten om dens guddommelige oppdrag til tjeneste i verden og i å hjelpe fram hele dens liv i tjeneste. — Diakoniarbeideren skal ikke utføre alle tjenester selv, men trekke stadig nye krefter inn i tjenesten, bygge ut kontakter og holde dem i live.

Når disse kraftige linjene er trukket opp for menighetens og diakoniarbeiderens liv i tjeneste, skal vi ikke overveldes av de store oppgavene som ligger foran, men inspireres av dem og se dem som det de er: Uttrykk for det liv i tjeneste som Gud vil oppdra enhver menighet til.

Mange, kanskje de fleste, vil med

en gang også påpeke det tilsynelatende umulige i å reise de nødvendige midler til en slik utvidet tjeneste.

La oss da bare få minne om at der hvor mennesker og menigheter i Guds rikes historie har sett at de stod i et guddommelig oppdrag, der kunne de ikke annet enn å gå og da reiste de også midlene.

Konklusjon.

Diakoniarbeideren i morgen vil ikke bli noe mer enn diakoniarbeideren i dag, dersom Den norske kirkes menigheter viker unna for de store oppgavene som Gud her legger i vår vei gjennom sitt Ord om diakoni.

Diakoni og diakoniarbeiderens stilling er et spørsmål som menighetene ikke kan skalte og valte med som de vil uten dermed å avsvække Guds høye og hellige kall til tjeneste.

Skal kirken være tro mot Guds ord og Kristi vilje, så må den ta sin diakoni alvorlig og så må den også sette alt inn på å skape muligheter for de rette diakoniarbeidere til å utføre det guddommelige oppdrag. Her må det ofres tid, penger, omsorg og bønn.

Bak all vår diakoni står den lidende Kristus som døde for hvert menneske og som lider med den lidende. Lider vi med Ham for vår neste?

Diakoniarbeideren i morgen er dypest sett et spørsmål om menighet og kirke vil levendegjøre Guds kjærlighets inkarnasjon i verden og for verden.

Hvis vi virkelig kom dit hen at vi betraktet vårt gods som lån og oss selv som «brukere», så ville stillingen gjøre seg selv. Vi ville være takknemlig enten vi hadde mye eller lite, og vi ville få føle gleden ved den rette anvendelse av det.

Hvor mye virkelig lykke kunne våre jordiske midler da ikke gi oss og hvor mye velsignelse til andre. Vi ville da kunne «skaffe oss venner» og vennskapet til dem ville strekke seg ut over denne tidsalder. Det er mulig å «veksle» penger i evig gull — hvorfor ikke gjøre det?

(Edin Holme.)